

SPIS TREŚCI

Przedmowa do drugiego wydania	11
Podziękowania.....	12
Wprowadzenie	14

Rozdział 1

Cele i dziedziny pedagogiki twórczości	17
1.1. Pedagogika twórczości czy pedagogika twórcza?	17
1.2. Pedagogika twórczości i jej przedmiot w ujęciu różnych autorów	20
1.3. Twórcze nauczanie a nauczanie twórczości	26
1.4. Cele, przedmiot badań i dziedziny pedagogiki twórczości - ujęcie własne –	31
1.5. Zarys rozwoju pedagogiki twórczości w Polsce	35
1.6. Podsumowanie...	72

Rozdział 2

Pojęcie twórczości - jego dzieje i aspekty	75
2.1. Twórczość, kreatywność, innowacyjność	75
2.1.1. Antynomiczna natura twórczości	79
2.1.2. Kreatywność	80
2.1.3. Innowacyjność	84
2.2. Trzy znaczenia pojęcia twórczości	90
2.3. Cztery aspekty twórczości	96
2.3.1. Aspekt atrybutywny	97
2.3.2. Aspekt procesualny .	101
2.3.3. Aspekt personologiczny	102
2.3.4. Aspekt stymulatorów inhibitorów	103
2.4. Bieguny twórczości: podejście elitarne i egalitarne	107
2.5. Poziomy twórczości	113
2.6. Szczegół twórczości - propozycja własna	121
2.7. Podsumowanie...	127

Rozdział 3

Teorie twórczości	
3.1. Główne perspektywy teoretyczne	129
3.2. Teorie klasyczne	143
3.2.1. Teorie psychoanalityczne	143
3.2.2. Teorie asocjacyjne	146
3.2.3. Teorie postaciowe (Gestalt)	151
3.2.4. Teorie behawiorystyczne	154
3.2.5. Krytyka teorii klasycznych	155
3.3. Teorie poznawcze	158
3.3.1. Teoria myślenia dywergencyjnego	158
3.3.2. Teorie twórczego rozwiązywania problemów	164
3.3.3. Teoria interakcji twórczej	171
3.3.4. Dwuwarstwowy Model Procesu Twórczego Marka A. Runco	176
3.3.5. Krytyka teorii poznawczych	181
3.4. Teorie systemowe i kulturowe	182
3.4.1. Komponentowa teoria twórczości Teresy M. Amabile	185

3.4.2.	Teoria systemowa Mihaly'ego Csikszentmihalyiego	189
3.4.3.	Interakcyjno-systemowa teoria Michała Stasiakiewicza	194
3.4.4.	Inwestycyjna teoria twórczości	198
3.4.5.	Model twórczości Klausa K. Urbana	202
3.4.6.	Teoria ekologiczna Romana Schulza	207
3.4.7.	Teoria klasy twórczej Richarda Floridy	212
3.4.8.	Krytyka teorii systemowych	218
3.5.	Teorie humanistyczne	222
3.5.1.	Abraham H. Maslow - twórczość osób samorealizujących się	224
3.5.2.	Carl R. Rogers - warunki rozwijania twórczości konstruktywnej	228
3.5.3.	Krytyka teorii humanistycznych	231
3.5.4.	W kierunku pedagogiki pozytywnej	233
3.6.	Teorie postaw twórczych	234
3.6.1.	Koncepcja postawy twórczej Kazimierza Kornilowicza: zdolność tworzenia oraz „dynamiczna kierunkowość wewnętrzna”	235
3.6.2.	Postawa twórcza w ujęciu Heleny Radlińskiej: czyn realizujący wymogi ideału	240
3.6.3.	Współczesne koncepcje postawy twórczej	245
3.6.4.	Krytyka teorii postawy twórczej	260
3.7.	Teorie twórczości codziennej	261
3.7.1.	Współczesne koncepcje twórczości codziennej	263
3.7.2.	Krytyka teorii twórczości codziennej	271
3.8.	Podsumowanie	275

Rozdział 4

Twórczość dzieci i młodzieży	278
4.1.	Spór o twórczość dzieci 278
4.2.	Podejście elitarno-przedmiotowe: dzieci nie są twórcze 281
4.3.	Podejście podmiotowo-humanistyczne: dzieci są twórcze, czasem nawet bardziej niż dorośli 285
4.4.	Podejście realistyczne: dzieci są twórcze w pewnych dziedzinach 289
4.5.	Cechy twórczości dzieci 293
4.6.	Charakterystyka uczniów twórczych 301
4.6.1.	Cechy intelektualne 306
4.6.2.	Cechy osobowości 308
4.7.	Podsumowane 310

Rozdział 5

Wychowanie do twórczości	313
5.1.	Pojęcie i rodzaje inhibitorów twórczości 313
5.2.	Rodzaje szkolnych inhibitorów twórczości 320
5.2.1.	Przeszkody związane z celami oraz treściami nauczania i wychowania 321
5.2.2.	Przeszkody związane z postawami nauczycieli i metodami nauczania 329
5.2.3.	Przeszkody związane z postawami uczniów 354

5.2.4.Przeszkody związane z bazą lokalową i wyposażeniem szkół	367
5.3.Wyzwania współczesności a cele wychowania do twórczości	371
5.3.1. Cel wychowania do twórczości: poszukiwanie i tworzenie wartości oraz twórczy styl życia	373
5.3.2. Cel wychowania do twórczości: edukacja człowieka innowacyjnego i transgresyjnego	376
5.3.3.Cel wychowania do twórczości: człowiek o orientacji twórczej	381
5.4.Szkoła wspierająca twórczość uczniów - modele teoretyczne i empiryczne	390
5.4.1.Szkoła twórcza, czyli jaka?	390
5.4.2.Teoretyczne modele szkoły wspierającej twórczość uczniów	394
5.4.3.Szkoła kreatywna - wizja romantyczna i progresywna	401
5.4.4.Emperyjne modele szkoły twórczej	405
5.4.5.Podsumowanie	415

Rozdział 6

Rodzina a rozwój twórczości dzieci 418

6.1.Badania rodzin twórców	419
6.2.„Ucieczka w twórczość”	421
6.3.Matki i ojcowie twórczych dzieci	424
6.4.Kolejność narodzin	428
6.5.Style wychowania w rodzinie twórców	429
6.6.Podsumowanie...	433

Rozdział 7

Środowisko społeczno-kulturowe a twórczość 435

7.1 Duch czasu	438
7.2. Złote epoki twórczości	442
7.3.Cechy środowiska kreatogennego	447
7 4. Kultura sprzyjająca twórczości	451
7.5.Podsumowanie	452

Rozdział 8

Zasady i metody dydaktyki twórczości 455

8.1.Pomoc w tworzeniu jako główna zasada wychowania do twórczości	455
8.2.Modele nauczania twórczości	460
8.3.Podstawowe zasady dydaktyki twórczości	465
8.4.Metody dydaktyki twórczości	476
8.4.1.Metody stymulujące ciekawość poznawczą i myślenie pytańne	483
8.4.2.Metody wykorzystujące techniki myślenia dywergencyjnego	487
8.4.3.Metody wykorzystujące analogie i metafory	490
8.5.Drama kreatywna jako swoista metoda dydaktyki twórczości	497
8.5.1.Rola	499

8.5.2.Techniki darmowe	503	
8.5.3.Twórcze rozwiązywanie problemów w dramie	506	
8.6.Trening twórczości	507	
8.6.1.Model treningu twórczości	508	
8.6.2.Trening twórczości jako pomoc w tworzeniu		516
8.6.3.Trening kreatywności	518	
8.7.Podsumowanie ..	523	

Rozdział 9

Wybrane programy wychowania do twórczości	526	
9.1.Czym jest program wychowania do twórczości?		526
9.2.CoRT.....	530	
9.3.Future Problem Solving	533	
9.4.Twórcze Rozwiązywanie Problemów - CPS		535
9.5.SCAMPER.....	539	
9.6.Twórcza Inteligencja w Szkole - CIFS		541
9.7.Szkofa Wspierająca Uzdolnienia	543	
9.8.Creative Partnership	553	
9.9.Fast food creativity - programy i poradniki komercyjne		557
9.10.Podsumowanie...	562	

Rozdział 10

Metody badań pedagogiki twórczości	564	
10.1.Klasyfikacja podejść w badaniach twórczości		564
10.2.Podejście psychometryczne	569	
10.2.1.Testy zdolności myślenia twórczego		572
10.2.2.Kwestionariusze postaw i osobowości twórczej		584
10.2.3.Skale ocen wytworów twórczości	587	
10.2.4.Badania właściwości środowiska twórczego		589
10.2.5.Krytyka podejścia psychometrycznego		593
10.3.Podejście biograficzne	600	
10.3.1.Poznawcze studium przypadku Howarda Grubera		612
10.3.2.Metoda badań jednostek niepospolitych Howarda Gardnera		614
10.3.3.Krytyka podejścia biograficznego	620	
10.4.Studium przypadku	622	
10.4.1.Rodzaje studium przypadku	628	
10.4.2.Studium przypadku w pedagogicznych badaniach nad twórczością	633	
10.4.3.Krytyka studium przypadku	634	
10.5.Podejście eksperymentalne .	638	
10.5.1.Zmienne niezależne i zależne	639	
10.5.2.Pretest i posttest	640	
10.5.3.Grupy eksperymentalne i kontrolne	640	
10.5.4.Krytyka podejścia eksperymentalnego	646	
10.6.Podejście zintegrowane - badanie w działaniu (action research).....	649	
10.6.1.Krytyka badań w działaniu	666	
10.7.Podsumowanie...	670	
Zakończenie.....	672	

Bibliografia.....	674
Indeks osobowy.....	715
Indeks rzeczowy.....	726